

Gestionar el desfasament: el sector cultural davant un canvi que no controla

Publicat per [Interacció](#) [1] el 17/07/2023 - 09:03 | Última modificació: 22/04/2026 - 12:00

L'article de David Márquez Martín de la Leona parteix d'una constatació que travessa bona part del debat cultural contemporani: el canvi cultural es produeix en l'esfera social, però no es trasllada de manera automàtica al sector cultural. Aquest desfasament genera tensions estructurals que sovint adopten la forma de crisi, especialment visibles en el context europeu recent marcat per l'impacte acumulat de la crisi econòmica de 2008 i la pandèmia.

A partir d'aquest punt de partida, el text construeix un marc conceptual per entendre com el sector cultural pot transformar aquest canvi en acció cultural i en política pública. Ho fa revisant, en primer lloc, els models europeus de política cultural continental, anglosaxó i les seves variants nord i sud, i assenyalant un procés ambigu de convergència i divergència. La cultura s'ha consolidat com a espai d'interès públic, però alhora s'ha vist sotmesa a processos de mercantilització i instrumentalització que tensionen la seva legitimitat.

El text introdueix després una lectura clau: els paradigmes culturals no es substitueixen, sinó que conviuen. La democratització cultural, la democràcia cultural, l'excel·lència artística o la dimensió econòmica de la cultura operen simultàniament, generant un sistema complex i sovint contradictori. Aquesta coexistència explica la dificultat de construir polítiques culturals coherents i, alhora, la necessitat de pensar el canvi no com una ruptura, sinó com una reconfiguració contínua de tensions.

Per avançar en aquesta direcció, l'article proposa un model operatiu basat en quatre vectors de canvi cultural: oferta i demanda, participació i governança, esquemes estètics i formals, i dimensió econòmica i tecnològica. Cada vector identifica un camp específic on es produeixen desajustos i on es poden activar transformacions. El text és especialment clar en assenyalar que cap d'aquests vectors pot ser abordat de manera aïllada: el repte és articular-los de manera combinada, corregint disfuncions sense perdre capacitat d'acció.

L'argument es desplaça finalment cap a una hipòtesi força: l'escala local com a espai privilegiat per gestionar aquest canvi. Davant el debilitament relatiu de l'escala estatal, el nivell local apareix com l'àmbit on es poden ajustar millor les polítiques a la realitat social, activar la participació, experimentar amb noves formes culturals i optimitzar l'ús de recursos. Aquesta aposta no és només operativa, sinó també política, perquè situa la legitimitat de l'acció cultural en la proximitat i en la capacitat de resposta a contextos concrets.

El text no ofereix receptes tancades. El que proposa és una manera de llegir el sector cultural des de la seva complexitat i des de la seva incapacitat estructural per absorbir el canvi amb la mateixa velocitat amb què es produeix. En aquest sentit, el repte no és tant anticipar el canvi com construir marcs d'acció que permetin operar-hi sense quedar-ne desbordats.

Referència

Márquez Martín de la Leona, D. (2023). El sector cultural davant el canvi cultural en l'àmbit local a Europa. *Debats: Revista de cultura, poder i societat*, 137(1), 85-98.
(doi:<https://doi.org/10.28939/iam.debats-137-1.5> [2])

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: innovació cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2023/gestionar-el-desfasament>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://https://doi.org/10.28939/iam.debats-137-1.5>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8402>